

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

6. Veritas eadem à ratione demonstrata: vbi & obiectiones à ratione præ
sui leuitate euanescent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

atque immediate subiecto loco, æt igni nobilitate, proximior inferiori vero loco, ut nobilitate, aqua, & postremo, ut nobilitate ex elementis infima, terra collocata est, unde infert. S. Thom. *Non est possibile, quod sub Deo immediate collocetur corporalis substantia, quæ est omnino composita, & diuisibilis, sed oportet ponere multa media, per quæ deueniatur à summa simplicitate diuina, ad corpoream multiplicitatem*, ac proinde substantia omnino incorporea, & spiritalis, ex creatis nobilissima (Angelus nempe) Deique simplicitati proxima immediate sub eo collocanda erit: deinde conitans ex corpore, & spiritu, scilicet homo, ut continuis gradibus connaturalis, ac non, quasi per saltum, neglectoque ordine rerum, ad pure corporeas substantias, in vniuerso collocandas deueniatur. Sed in primis cum inter pure corporea animalia sint, ut ratio localis ordinis corporum, ex qua trahitur argumentum teneret, oporteret animalia supra cælum esse locata, cuius oppositum euident est, & tamen perfectus corporum ordo in vniuersi collocatione est seruatus. Secundo, cum extrema sint Deus omnimode simplex, & corpus maxime compositum, non autem Deus summe spiritalis & ens omnino corporeum: non euincit dandum esse medium pure spirituale, sed medium solum inter omnimode simplex, & omnino compositum, quod in substantia pure corporea assignare Philosophi possent, & possibile, etiam nunc Recentiores plures probabiliter defendunt: talisque esse cælus, qui nihil ab elementalibus, qualitibus, & corruptibilibus agentibus patitur, quin euidenter redarguerentur, asserere.

7. Eo vero prætermisso, contigioribus gradibus à supremo, ad infimum creatorum genus descendetur, si aliqua creatura intelligentes incorruptibiles, prorsus incorporeæ. Aliæ vero corpori etiam incorruptibiles, intercederent per quæ ad intelligentes corporeas etiam corruptibiles (vbi nos sumus) rerum vniuersi productio, & constitutio perueniret: quare ratio de omnibus Angelis, vniuersim, non probaret. Demum discursus, etiam, hic non repugnantiam, & possibilitatem, eiusmodi substantiarum pure spiritualium, & omnino incompositarum, aliunde probandam supponit, si pure naturali rationi stemus. Probat tertio Raymundus Sabundius, Natural Theolog. c. 18. de Angelis, quia, cum natura corporea dupliciter respecta creaturæ spiritalis existat, & diuisim ab ea, ut in elementis, & mixtis pure corporeis, & coniunctim, cum illa, ut in homine creaturæ spiritalis, nobilioris generis iniuria fieret, ni totidem, ut minimum, modos existendi haberet, & coniunctim, cum corpore in homine, & seiunctim à corpore, in Angelo imo, & vniuerso fieret iniuria, quod, cum pure corporea substantia consistet perfectior plane erit, si pure spiritali substantia etiam consistit, quam, si nobilioris eius generis perfectissima specie caruerit. Verum, & hæc ratio eius substantiæ omnino spiritalis possibilitatem aliunde ratione probandam supponit. Secundo. Neque admilla, vniuersim, de omnibus Angelis probat, cum satis sit aliquas substantias dari omnino spirituales, ut argumento satisfiat. Tertio. Ne id adhuc probatur: cum vniuersum perfectionibus omnibus entium possibilitatem constatum producere Deus nullo, siue rerum aliarum, quæ in vniuerso sunt siue vniuersi totius iure stricto teneatur, ut secus faciens, vel rebus, vel vniuerso irroget iniuriam, ut ex supremo Dei in creatura dominio, & absolutissima arbitrii diuini in decretis suis concipiendis, & producendis creaturis omnibus, & singulis libertate liquido apparet. Probat quarto, Iodocus, Loricus in nouo thesauro vniuersæ Theologiæ verbo, Angelus num. 3. quia natura Angelica suprema ex creatis est, omniumque proinde Deo quam simillima: ergo omnino à corpora seiuncta; sed hæc etiam ratio possibilitatem, eiusmodi substantiæ omnino à corpore seiunctæ supponit: nisi enim possibilis sit, suprema ex creatis esse non poterit. Secundo. Supponit etiam iam esse productam: quod Deo mere arbitratum, cum sit, nulla pure

Christoph. de Ortega, de Leo Pno. Tomus II.

naturali ratione potest cum fundamento, probabiliter adhuc, (ne dum efficaci aut euidenti) suaderi. Tertio. Suprema nobilitas substantiæ Angelicæ respectu hominum, (si reuelata à Deo abellent) è pura ratione naturali non ita efficaciter Philosopho Ethnico probaretur, ut vero simili effugio locus non esset, ut q. 4. videbimus. Quarto demum. Cum substantiarum spiritualium partialium natura sua species, & genera etiam perfectiora, & imperfectiora repugnare ex ratione pure naturali demonstrari nequeat: atque, si animæ spirituales, Angelicæ, quibus, & corporibus Angeli consent, humanis animis, è genere, vel specie sua, nobiliores asserantur, haud dubio, Angelos hominibus perfectiores, & nobiliores, omniumque creaturarum substantiarum nobilissimas, ac Deo quam simillimas esse probaretur, nihilque efficaciter præfata Iodoci ratio concluderet.

CERTAMEN VI.

Veritas eadem à ratione demonstrata: vbi, & obiectiones à ratione præ sui leuitate euanescent.

Efficacius probatur, à S. Thoma citata q. 50. a. 1. Eratone, quam Iodocus Loricus, & alij communiter reputant solidiorem, atque euidentem censet Bubalus diff. 2. §. 4. ex prædicato intellectui, quod Angelicæ substantiæ essentialiter competere certum, atque euident est. Verum ex prædicato intellectui præcise, nunquam solide i tentum probabitur, nisi addatur nullam aliam vitalem operationem naturæ Angelicæ competere, præter intellectionem. Etenim, etsi demonstratum sit, cert. 1. Angelum adæquate corporeum non esse, atque adeo spiritali animo, seu forma intellectiua, ut minimum, constare debere, cuius vi, & facultate intelligat, si tamen vitales alias operationes dependenter à corpore, siue corporeas exerceret, quarum spiritalis eius animus formale principium, vitalisve actiua facultas foret, nihil prolixius, ex prædicato intellectui animæ Angelicæ pro eius naturali in connexionem, & separationem à corpore, cum quo Angelum naturaliter componeret probaretur: ut constat, ex spiritali, & intellectiua subinde, hominis animo, qui, etsi intellectiua, atque intellectiua principium sit, quia tamen aliarum, etiam vitalium operationum corporearum, atque à corpore proprio, cuiusque organici dependentium principium est, corpus naturaliter petit, cum quo hominem, ut comparet naturaliter, constituat. Id quod, satis in huius argumenti efformatione à se animaduertit Bubalus ostendit, & si eius paragraphi titulo non satis explicuerit; cui proinde addere debuisset aliquid, quo clarius demonstratio curreter, nec instantiis, & solutionibus Recentiorum, posset obscurari: scilicet, naturæ intellectiua solum, nec alias vitaliter corporeæ operatiue corpus, ut comparet animi naturalem, & propriam atque eius naturæ partem constitutiuam non esse tribuendum: quare, neque Angelo, qui natura intellectiua, nec alias vitaliter operatiua corporeæ est, corpus, ut naturalem, & propriam animæ comparet, naturæ illius constitutiuam partem tribui posse. Hoc ego plene, planeque demonstrari naturali ratione non dubito, nec Bubali solum, sed S. Thom. etiam mentem esse ipsissimam: quamuis, quia, non adeo explicitis terminis, ratio à S. Thoma, summam agente, fuerit proposita pluribus doctis Recentioribus minus efficax visa fuerit, & variis hinc inde petitis instantiis, & argumentis fuerit, cui firmitas tentata nec totum eius robur à Bubalo nostro simul, & coniunctim propositum, & exertum, quauis sparsim, pleraque soluedis aduersæ sententiæ, quam suæ, & nostræ probandæ apta miscendo, minorique proinde impetu concursurum, totum fere fuerit attractum, ita vero demonstrationis huius vim totam edidit, & Substantiali principio vitali, cuius nulla vitalis operatio

ratio corporea, siue dependent à corpore, eiusque corporeis organis, vt instrumentis saltem, elicenda est corpus, ad illudque coniunctio connaturalis, siue natura suae iure debita, esse nullatenus potest: atqui substantiales vitalis principij substantia intellectuales Angelicae, nulla est operatio corporea, siue dependent à corpore, eiusque organis, adhuc, vt instrumentis, elicenda: ergo substantiali principio vitali naturae intellectuales Angelicae corpus, ad illudque coniunctio connaturalis, siue naturae suae iure debita esse non potest. Discursus euidenter concludit, si certa, atque euidentes sint praemissa. Ex eo vero aequa legitimitate, & euidentia inferitur substantiale principium intellectuale naturae Angelicae, (quod vt minimum spirituale, & prorsus incorporeum, secundum se debere Angelis concedi euicimus cert. 1.) non esse partem, quae cum corpore, tanquam comparte substantialem aliquam naturam, quare neque Angelicam, constituat. Si enim principium illud vitale intellectuale Angelicae naturae partialis, de se substantia, & pars essentialis, natura sua, ad totalem aliquam substantiam Angelicam (vt aduersarij volunt) constituendam cum parte alia, corpore scilicet, foret, natura sua corpus (compartmente scilicet) exigeret, vt reliquis cuiusvis totius essentialibus partibus contingit, ostendimusque t. 1. nostrae Theologiae de Deo trino, & incarnato, d. proemialis, q. 2. cert. 5. à num. 3. iam praemissarum euidentiam ostendamus, ne iade discursus à demonstrationis rigore deficiat. Maior probatur. Principia omnia vitalia, quae in vniuerso toto extant, percurrendo: quorum nulli, quod operationis alicuius vitalis corporeae, atque corpore, eiusque organis dependentem exercenda principium non sit, corpus, atque cum ipso coniunctio connaturalis, ac naturae suae iure debita est: etiam principio vitali intellectuali. quod animus noster est: cui naturalis coniunctio cum nostro corpore, id est, quia sensatio, num. & aliorum operationum vitalium corporearum, ac dependentium à corpore, eiusque organis elicendum (puta sensatio nutritionis &c.) nec intellectus solum vitale principium est. Probatur secundo, ex animae corpori connaturaliter coniungenda vniuersum sumptae Aristotelica definitione, quae actus corporis physici, & organici potentia, vitam habentis definitur: id est corporis, quod actus, seu anima illius coniunctione vitam actualem, siue actualem vitae exercitium corporeum operationum (ad quas organis suis tanquam animae instrumentum cum ipsa conuenit) possit habere. Confirmatur, probaturque Tertio: quia nulla anima à corpore dependentia excogitari potest, vt in se sit, quia materialis sit ex genere suo, (quod intellectus, ac subinde spiritus, è genere suo animae, non competit) nisi ratione operationum vitalium, quare vitale principium anima, quia anima, est, ergo si nulla anima alicuius operatio, vitalis corporea, seu à corpore dependens, in sui elicientia sit, naturalis exigentia coniunctionis, cum corpore in ipsa esse nequit, vt contendimus.

2. Probatur quarto ex Aristotele 1. de Anima textu 13. ita ex praemissa maiore tanquam principio firmissimo, ac notissimo in Philosophia animorum aliquorum separabilitatem, & interparabilitatem aliorum, generali hac regula, statuent. Si igitur est aliqua anima operatio, aut passio propria, continget utique illam separari: si vero nulla est propria ipsius, non utique erit separabilis: quia, nimirum, haec operationum vitalium, solummodo corporearum, atque à corpore eiusque organis dependentium principium vitale foret, & à corpore seuncta omnino esset in natura otiosa: quem otiositatis statum, & cessationis ab omni operatione vitali ad quas exercendas essentia sua nata est, & inclinat naturae suae connaturalem habere non potest; sed potius statum coniunctionis cum corpore, sine quo exercere illas nequit. Sin autem aliqua sit, alicuius animae, operatio vitalis, ita propria, vt ex se, ac praedicatis, & natura sua à corpore, eiusque organis in sui eli-

cientia, non pendeat, imo vero eis impediatur, vt summe perfecta eliciatur ne facultatis vitalis, virtus ad eius operationes, & summam perfectionem producendam natura sua impediat adiutorem, eam quidem à corpore, & eiusque organis separabilem esse fateamur necesse est. Hinc Aristot. 1. de Anima ab initio ad textum 21. animam rationalem nostram à corpore separabilem, & independentem ab illo aeterno duraturum, atque eius auctoritatem, & ratione discipuli Peripatetici omnes probare conantur: quia in re, cum resurrectionis notitia statum eum corporibus ad debitam altorum in hac vita, corporum interuentum, mercedemque proportionatam recipiendam, non ita plane, vt non ita ex fide, cognouerint, praecipue vitali animi nostri operationi (intellectioni scilicet, & voluntatis nostrae, actibus, qui de se se independentes à corpore, ac eius organis sunt) attendentes animam nostram non separabilem solum natura sua à corpore, sed aeterno separandum male, & si ex certo principio, quod in nostra praemissa maiore continetur, intulerint, huius autem trium animae statum hoc connaturalem animo nostro sit ex dictis, d. proemialis citata q. 2. n. 4. & t. 2. Philosophiae contro. penult. d. 1. (propria scilicet eius questionis sede) monstrauimus. De caetero vero euidenter discursus Aristotel. animi nostri separabilitatem.

4. Minor praemissa demonstratur: quia in substantiali principio vitali spirituali intellectu naturae Angelicae nulla est operatio vitalis corporea, & dependent à corpore, eiusque organis exercenda, vt omnes eius operationes recognoscendo elabit. De intellectu patet, operationem vitalem esse independentem de se ab organis corporeis, ac subinde incorpoream, & spirituales, vt recte notat Aristot. 2. de generatione c. 1. Quorum principiorum actio corporalis, haec siue corpore esse non potest, certum est, vt ambulare, sine pedibus &c. Rostari regem, vt sola mens extrinsecus accedat. Nihil enim cum eum actum communicat actio corporis. Quibus docet intellectum praecise, tantumque, extrinsecus solum corpori accedere, ratione operationis ipsi respondentis, quae de se corpus nequaquam exigit, vt exerceatur: ac subinde, nec posse illud ratione huius operationis corpus naturaliter, vt compertum requirere, sicut principium vitale progressum ad deambulationem, quae sine corpore, nequit exerceri. Probatur ulterius. Quia nulla operatio vitalis potest exiguere natura sua, principium impediri perfectionis ipsi in suo genere, seu specie possibili: atqui si intellectus sola, & de se à corpore, eiusque corporeis organis natura sua penderet, exigeret natura sua principium impediri perfectionis ipsi in suo genere, seu specie possibili, ergo nullatenus intellectus sola, ac secundum se sumpta à corpore eiusque organis penderet. Minor probatur quia perceptio clara, & intuitiva obiectorum in se, siue per species proprias, est perfectio possibilis proculdubio ex genere, est perfectio possibilis intellectus: atque haec perfectio impediretur per dependentiam intellectus, in sui elicientia, à corpore, eiusque organis, ergo si intellectus sola, ac de se, & natura sua penderet, à corpore, eiusque organis, exigeret de se, & natura sua principium impediri perfectionis ipsi in genere, seu specie sua possibilis. Minor postrema probatur: quia dependentia intellectus, à corpore eiusque organis, in sui elicientia solummodo esse potest, vt ab his species sensatas prius, & abstractius obiectorum percipiat, ac subinde, non in se, ac vt in se sunt, intuitue, sed abstracte, atque alterius, nempe obiecti sensibilis, adintra obiecta percipiat, quod aperte perfectionem illam percipiendi obiecta, vt in se sunt, ac intuitue, non impedit verumque, sed ab intellectu propellit, vt in intellectu, quae, sed ab intellectu habemus claret. Hic autem bus, quas pro hoc statu habemus claret. Hic autem conjunctionis status animi nostri connaturalis est, qui ipsi, non solius intellectus, verum & aliorum operationum vitalium corporearum, vt diximus, principia, & facultates habent, vel sunt partem

rius, ut controu. de potentiis animæ monstrauimus.

5. Quod autem principium vitale intellectuum Angelicæ naturæ nullius alterius operationis vitalis præter intellectiōem sit, ac subinde nullius operationis corporeæ, seu à corpore, vel organis corporeis dependentis, (quod solum ad plenam, minoris discursus, quem persequimur ostensionem restat) probatur: etenim operationes materiales motionis corporum aliorum (puta celorum, vel similibus) operationes vitales substantiæ Angelicæ non sunt: cum non eidem motus principio, siue Angelo motus insidentes sint, atque ab spiritali pure substantiæ impulsus, à quibus aliorum corporum motus proxime proueniunt imprimi possint, ut in Deo patet. Secundo: quia tantus impulsus quantum necessarius est calorum, & aliorum corporum terrestrium, & immanium, motibus, quos experti homines sunt, quam citissimis, ab Angelis, ac Daemonibus fieri (ut referunt sacræ pagina, profane, & Ecclesiasticæ historia, atque ex eis notit Martinus del Rio. 2. Disquisit. Magicæ. q. 7. 8. & 9. & in Anaphoræ Monitione 1. inquit corporeorum organorum, tanquam instrumentorum adiumento, & signanter & monstrata, quævis membra corporea lacertos videlicet, musculos, & neruos (quibus vis tota impulsua inest iuxta Arist. 5. de generat. c. 7.) Angelis assignas, & assignas, prouenire. Tercio: cor, quod neruorum origo, & humorem mucoris similem albidum, glutinosum, quo nerui aleruntur esset Angelo tribuendum: si uera sunt, quæ Arist. docet, de hist. animal. c. 5. Nec dici potest, corpori Angelicæ naturæ, ad ea munia debito membra alterius rationis esse: id enim omnino fictitium, irrationale, ac mere arbitrium, Philosophoque indignum est; assignantur enim corpus, membraque ipsius, quæ ab ipsis etiam ita respondentibus, ignorantur, & quorum afferendorum, ne umbra quidem, nedum vestigium est. Deinde non erit corpus illud cæleste, cum enim hoc solidæ adeo substantiæ natura sua sit, quo pacto in rot membra, tam variarum figurarum dispositionumque, naturaliter flectetur? & quibus, omniatibus etiam, præter primas (quibus inalterabile cælum est) qualitatibus pergerit: sed neque erit corpus æthereum, ut plerique aduersarij volunt. Primo: quia Angelus ipso constans esset corruptibilis ratione partis corruptibilis, ætheris nempe, & defectibilis natura sua vnionis, quæ constarent, contra demonstrandum q. 4. scilicet, & ratione illius absolute corporei, uti nos, per aduersarios iunt. Nec satis est, alteram eorum partem spirituales, & incorruptibile esse, atque cum ab vno corpore sciunguntur, aliud assumere transmigrationis animorum nostrorum de corpore in corpus aliud, Pythagoricæ in morem. Id enim, neque Pythagoricis hominum mortalitate, & corruptibilitate negandæ satis ynquam fuit, ut ex ipsis patet. Secundo: somnium hoc Pythagorica transmigratione animorum in alia & alia corpora, deterius est, ac plane dementius iam ostendit: atque adeo Plato, qui in ea animorum transmigratione Pythagorizauit, animos transmigrantes assistentes solum corporibus, non autem ipsa informantes admittendos esse docebat.

6. Etenim, si Animus seu Angelus è corpore in corpus migrans forma, & actus, seu anima informans, & viuificans corpora illa sit, debet subiectum dispositum, & organatum, ad functiones vitales obeundas supponere, non autem ipsa forma illud disponere, ut illud actuet, & informet constat indefectibili experientia, non formatum substantialem, & educibilem ex eius subiectis corporeis, sed, & spirituale animorum nostrorum à corpore, ineducibilem, qui tamen ad informationem illius dispositum aliunde, & organatum corpus supponunt, ut expetitur, docentque cum Aristotele 2. de anima textu 24. Philosophi omnes: nec enim corpus suum forma aliqua, seu anima sibi disponit, & architectatur, quam incolat, & habitat: vel ergo varia corporea organa ab Angelico spiritu ætheris partem informantem, expectanda, præsupponendaque sunt in alia parte ætheris, ad quam prima corrupta migret, vel secus, &

Christoph. de Ortega, de Deo vno, Tomus II.

fari est homogeneas omnes ætheris, in quem migret, partes esse si hoc postremum non illam solum ætheris partem, quam assignaueris naturaliter informabit, sed alias omnes ætheris totius partes non corruptas, cum æque omnes dispositas ad suam informationem supponat: vel nullam præ aliis ætheris partem informabit, cum in nulla præ aliis potior ratio sit, sed in omnibus eadem; id autem contra Thaletem, qui omnia Diis, seu Angelis informantibus plena esse docuerat, deduxit Aristoteles, ut plane absurdum 1. de Anima text. 8. ita verbis hilce. *Necesse est ipsam animam, aut similitudinem præteritum (omnium scilicet) esse, aut non esse, in qualibet parte totius.* Si autem corporea organa diuersa prærequirit spiritus Angelicus in corpore, in quod informatiue migret, cum à corrupti informatione secedit (ut prærequirere diuersa adeo functiones medio corpore, cuiusque organis ab spiritu Angelico exercendæ suadent) ea quidem organa diuersa, in corpore æthereo, materiaque, ad ætheris formam disposita esse non possunt ut patet: cum oporteat in solidioris corporis organa neruos, musculos & materiam disponi, quod dispositionibus ad corpus æthereum requisitis aduersatur, & multoties contradicit: cum ætheris dispositiones qualitates singulas intentiones determinat, & nihilominus maioris, vel minoris contineant, & tamen maiorem aliquatam, aliarum vero minorem intentionem, cuiusvis organi corporei dispositio, ac temperamentum requirit. Atque (ut hoc ceteris) saepe non ita disposita organa in aliqua ætheris parte adrit, cum à corruptæ informatione Angelicus spiritus abscedit: quare neque ad alicuius alterius informationem (quæ naturaliter, nisi corporis dispositio esse nequit) transmigret; unde naturaliter absque omni informatione, & vnione ad corpus, sæpe, imo semper, spiritus Angelicus exiit; quod conceptui, & essentia partis essentialis, componentis, cum corpore substantiale totum repugnat, ut vidimus disputat, protemali tomi controuersiarum de Trinit. & Incarnat. q. 2. c. 5. n. 1. Ad hæc ætheris substantia est substantia natura sua completa, & totalis, quæ proinde essentialis pars ad totum aliud substantiale componendum nequit natura sua ordinari: quare nec quidquam aliud potest ordinari ad totam alterius substantiale cum ipso, ut comparte, componendum: sunt enim duo hæc essentialiter correlatiua. Hæc ratio quodcumque corpus ab aduersis Angelis pars, & cum spiritali intellectiua ipsius substantia, ut comparte essentialiter ipsum constituens somniat, manifeste impugnat; ni materiam corpoream nulla forma substantiale informatam, dispositam tamen organice fateantur, quam vel primo Angelicus spiritus informet, vel ad quam dispositionibus, & informatione prioris deficientis spiritus idem migret: contra quem modum proxime efformata omnia militant: ac insuper cum organata, ad vitale actiones diuersas esse debeat, ut spiritu Angelico viuenti informari queat, ac subinde de se indifferens ad formam recipiendam esse debeat, eiusdem prorsus rationis organatum corpus Angeli cum nostro erit: quare, & sensibile, ac visibile in se proprioque corpore, nec solum in alieno, contra experientiam erit.

7. His etiam probatur motum localem proprium Angelorum qui vitalis est, organis corporeis, fieri non posse: quare neque corpoream operationem spiritus Angelici esse, cum corpus organicum Angeli, æthereum, aut substantiale alterius esse non possit, sed materiam solum organatam, nostræque similis, quam tamen in Angelis dari connaturaliter ob discursus, proximos, & quia natura sua, visibiles, uti nos, essent, aperte repugnat. Secundo: quia eiusmodi corpus seu materia, ita organata imp. direte plane, potius, quam iuraret Angelici motus celeritatem, qua quoque uersum Angelos tam bonos, quam malos, & ad longissimas quasque distantes fere instantanee moueri ex sacra pagina, & historiis fide dignis, cum Ecclesiasticis, tum prophanis didicimus, & saepe, homines per ætates omnes experti sunt. Qualis ostensa est vocibus Apollonij Tyanæi. Magorum Principis Ephesi (ubi tunc aderat, eo fere instanti, quo Roma Domitianus

ab Stephano quodam occisus fuit) prolatis. *Euge Stephane percute tyrannum* ut refert Philostratus in vita Apollonii : similiaque plura aliorum, qui Daemonum nuntiorum opera, quam longissime facta, tunc, cum ibi fiebant, denuntiantium videri possunt apud Gellium, 15. noct. Atticar. cap. 18. Aimoin. 3. Annal. cap. 22. Nicolaum Emigium 3. Demonolatre. cap. 10. & quotidie sacris exorcismis adiunctos energumenum Daemonum, quid locis distantissimis agatur, tunc vere narrare expetitur. Ex quibus aliisque, quamplurimis constat Daemonem, ne decies milies citatissimo, & subtilissimo aëre ventove ocyorem ex adeo longinquis loci notitiam, tam breui, ac fere instantanee deferre eam denuntiantibus hominibus potuisse; nedum si corporibus organicis, grauibque subinde Daemonum ea deferentes nuntia constarent; idcirco sapienter, & acute Tertul. cap. 12. Apologeticis, num. 348. *Omnis (inquit) spiritus ales est Hoc Angelus & Daemon: igitur momentis, ubique sunt: totus orbis illis locus unus est, quid ubique geratur, tam facile sciunt, quam enuntiant: vel locis diuinitas creditur.* Et quamuis 2. contra Marcion. cap. 9. & cap. 11. num. 72. locisque aliis datis cert. 2. num. 2. Angelos carneo corpore constare, eoque congestos aliquos cum mulieribus docuerit, tamen recitat proxime loco & c. 6. de carne Christi num. 60. non solum carneum; sed, & aëreum; Angelis negauit scribens. *Constat Angelos carnem propriam non gestasse, ut puta natura substantia spiritualis, & si corporis alicuius, sui tamen generis, in carnem tamen humanam transfigurabilis, ad tempus, ut videri, & congrui cum hominibus possint, illud vero, & si corporis alicuius sui tamen generis, non assertiue, ut corpus aliud à carneo, nempe aëreum, vel atherum (quod nullibi Angelis attribuit) admitat, sed conditionate, siue ex hypothesi, quod aliquod eis corpus sit concedendum, asseruit: maxime cum ibi Agellem, & reliquos hereticorum confuteret, qui ex aëre, vel athero Angelorum corpore, Christi etiam corpus aëris, non verè carnis fuisse contendebant, cap. item 61. de resurrectione carnis corpus carneum Angelis negat. Quia (inquit,) & Angeli aliquando tanquam homines fuerunt, & pedes lauerunt porrigendo: humanam enim speciem induerant, salua intus substantia propria.* Ex quibus & c. 22. Apologeticis Angelo, ac Damoni spirituales vires attribuit. Ex quibus, aliisque locis Pamelius in Tertulliani paradox. 2. notat Tertullianum valde innegantem non tam conclusionem saepe inclinasse.

8. Quocirca Tertullianus & Patres alios recitatos cert. 2. n. 2. pro sententia corpus carneum ad congestum cum filiabus hominum Angelis, seu Daemonibus tribuentes vero similes de adscitis, quam naturalibus corporibus, explicabis. Tum, quia oppositum irrationale est, & subinde Patribus indignissimum. Primo: quia innumeri pene, & legiones totæ, ut ex Euangelio habemus in vno hominis corpuscule cum ipso, & inter se se penetrati (idque solo Dei permisso, non autem supernaturali miraculo) esse minime possent (imo nec si aëre tenuiore corpore constarent) nec possent non grauius, tardiusque ad motum energumeni corpus reddere; cuius oppositum expetitur. Genesim vero lucis ex lectione interpretum septuaginta, satis explicatus à nobis est cert. 2. n. 2. iuxta quam explicationem filij Dei vocabantur, qui progenitorum pietate à vita, & quasi hereditaria, iustitiae, atque ex Dei beneplacito, & virtute se gerebant; filiae vero hominum feminas ex progenie Cain terrenis solum inhiantes carneisque & terrestres totos homines progenitores motibus, & imitatione referentes intelligi, ut cum Chrylologo hom. 12. in Genesim. Augustino 15. de ciuit. cert. 23. Casario Dialog. 1. cit. Theodor. q. 47. in Genesim. Cyril. 9. contra Iulianum Achanas. quæst. ad Antiochum q. 19. docent Pererius, & Cornel. à Lapide ad locum Genesim. 6. vers. 2. id, quod consonat illis Ioan. 1. dedit eis, potestatem filios fieri Dei, & epist. 1. c. 3. *videte qualem charitatem dedit nobis Deus, ut filij Dei nominemur & sumus,* & ad Roman. 8. *si autem em filij, & heredes & lexcentisque aliis,*

& quidem è nos & Cyril. & Casario proxime obnotatam ab ipso adinuentam Deus vocatus est ut & Seth ob insignem scientiam, & scribendi autem ab ipso adinuentam, Deus etiam fuit nominatus, ut refert Suidas. Quemadmodum quidquid in igne est, & magnum valde, ac magno propterea in honore habitum, in scripturis diuinis, & Dei, nomine saepe donatur, ut Cedri, & montes Dei, ut obseruatur praeter Pererius. Qui intelligentia, & interpretatione conueni lectionis praefata subscribit. 3. Thom. 1. p. 95. a. vlt. eiusque interpretes nostri Molina q. 52. a. 2. & b. balus difficult. 1. §. 9. Valentia d. 4. q. 2. p. 1. Valsuet d. 178. c. 5. qui alia interpretatione filiorum Dei nomine, potentium populi filios intelligit. Iuxta versiones Symachi Pagnini, & paraphrasim Chaldaicam, filias vero hominum ex plebeis ortas, ut ait Hieronymus, & alij, de quibus Valquez ibi, & Leonardus Coqueus, in lib. 15. de ciuit. Dei c. 2. quousque autem et praefatis modo filios Dei, ac filias hominum appellas, illud sane certum è textu ipso est: filiorum Dei nomine Angelos intelligi non posse, ut pererius noster obseruat. Etenim hominum, non Angelorum peccatis iratus Deus ait n. 3. *Non permanet spiritus meus in homine, quia caro est,* & n. 5. *videtis autem Deus, quod multa malitia hominum est in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta est, ad malum omni tempore, parauit enim eum, quod hominem faciat in terra, & tactus dolore cordis intrinsecus: deleui: inquam, hominem quem creauit, &c.* ac solus denique homo non Angelus, ut Dei indignationem, & illiusque supplicium incurrit.

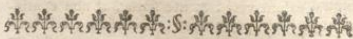
9. Quod autem de incubis Daemonibus, & si nonnullæ feminae, cum quibus coierunt seminis ab illis eiaceptionem, sensisse fuerint testatur, decepta plane Daemoni caliditate, & artibus sunt: nec h. ex eiusmodi coitu conceperunt (ut subdubius indicat Suidas. Thom. q. 6. de pot. a. 8. ad 5. Aug. 1. de Trin. c. 4. & fieri posse censet) hominis semine influente in feminæ utero adpartorato, & applicato factum fuisset: sicut per aliarum rerum naturales causas & occultissimas, & femina mira quaedam, per Magos efficiunt, ut virgines in serpentes veras coram Pharaone conuersionem, iuxta August. 1. de Trin. cap. 8. & de Genesi cap. 7. & 8. Theodoretum, quæst. 18. in Exodum 5. Thom. quæst. de pot. 4. ad 8. & quæst. 16. de malo a. 9. ad 12. Michiel Gijca 2. p. annal. Theodoretus hac in re transcriptor, non author (ut à Delrio putabatur 2. dissertation. Magicar. quæst. 6.) Babelum, cit. quæst. 10. quæst. 2. d. 2. §. 6. versu. *Verum tamen, quamuis contra gloriam ad locum Exodi, & Valentiam, 1. 2. quæst. 4. pu. 2. & alios, qui illusoriam, eam virgines conuersionem putant. Sed tamen, cum non aliter, & eodem modo, eam, ac virga Moysis, quæ certe in serpentem conuersa est conuersio ab suspensa naturæ, earum etiam vera conuersio debet censeri, quamuis illius miraculosa, & à Deo, & alioque illius causæ naturalis ministerio, solaque Dei virtute conuersio non fuerit effecta, sed illarum conuersio à Damone, applicando occulta actus, naturalis, passivus (in quod solum potest) fuisse peracta. Neque opus est, ut gigantes (quorum cap. 6. Genesim mentio) procreentur Daemonis incubi opera: cum saepe ex communium hominum concubitu gigantes magnitudinis proles, atque è pusillis, quam magni filij procedant, ut videmus, & rarum exemplum recitat Augustin. 15. de ciuit. cap. 23. duo tandem examinanda hic ad omnimodam Angelorum immaterialitatem, seu incorporeitatem, totalemque spiritualitatem statuendam, videbuntur. Primum: an Angeli bonis odoribus recreentur: Daemonisque factoribus generentur, ut scriptura saepe alias & Tobie libro videtur innuere: quod si substantia corporeæ sunt fieri nequit; sed certe hæc omnia per apparentiam solum Angelis, ac Daemonibus conueniunt, ut Raphael corporeus eius, & potus Iob. 12. tametsi negandum non sit, Daemones quandoque factoribus fieri, non secus, atque aqua benedicta, vel sacris exorcismis, non autem eorum graueolenta fugari Angelos.*

que similiter odoribus attrahi ex Dei voluntate possit, & quidem, & si vera recreatio in Angelis, & grativolentia in demonibus admittenda esset, simili, atque demonum tortura ab igne difficultas foret, d. vlt. per otium dirimenda.

10. Secundum est occasione quantæ rationis, seu obiectionis Caietani contra omnimodam Angelicam corporeitatem: quia sicut animus rationalis, ad sensationes materiales organizato corpore eget: ita ob solum motum localem posset etiam corpore Angelus egere. Ceterum de Angelis, qui de facto sunt, motibusque eorum ad immensa ferè spacia, quam citissimis corpoream molem & membra impedimento potius fore & obfistere vidimus supra: quare de Angelis, ac demonibus, qui de facto sunt ab omnibus merito reicitur Caietanus, in questione vero de possibilitate Angelis, qui ad motum localem, corpus, & membra corporea exigeret fuisse disputat noster Franciscus Amico, d. 1. atque affirmatiue decidit ad nostrum Antonio Quiros citat. d. 51. sect. 1. num. 54. quia nulla repugnantia apparet in eo, quod Angelus aliquis ex possibilibus ad specialem aliquem motum localem corpore, corporeisque instrumentis ac membris eget: quemadmodum, & animus noster, quem in statu separationis mouere se nullatenus, nonnulli docuerunt, apud Soarium lib. 6. de anima, c. 2. n. 8. vel saltem in eo statu mouere alia corpora iuxta communem Theologorum sententiam nequit. Sed hoc postremum, nil probat, neque enim id ex natura sua, & motus corporis alterius prouenit, per theologum aliquem, sed ob rationes alias 1. nostræ philosophiæ contrariæ penult. examinandas: siquidem à substantia spirituali separatam mota posse extrinsecus aliis corporibus impulsu imprimi, quo localiter moueantur certum est: atque animis coniunctio ad corpora propria ad vitalem solum corporum motum est necessaria: unde, & primum fundamentum euanescit quia, & si reiecta illa à reliquis paucorum opinio de animarum separataram immobilitate locali à se probabilis esset, non alia ratione talis foret, nisi ex eo, quod tunc corpus, eiusque organa, & membra corporea, ad motum connaturalem, & in statu sibi connaturali coniunctionis cum corpore, exigat virtutem se vitaliter mouendi connaturalem, in statu sibi, non connaturali (quem nequit virtus naturalis, seu connaturalis respicere) quem in statu separationis nequeat habere quare possibilitas Angelice substantiæ, quæ natura sua pars esset, exigens corpus, vt compartem, ad totum aliud absolute corporeum componendum, & localem motum vitalem connaturaliter exerceendum, supponenda erat, vt ex ea paritate contenditur probari. Mito rationem data contra omnem Angelum possibilem corpore constare non posse euidenter demonstrari.

11. Denique in eo eiusdem Quiros sententia, & sensu satis fuisse, & ex instituto explicato d. 77. à sectione 1. & deinceps; tametsi ea sect. 2. nu. 16. sine, ea omnia à se non assendi, sed proponendi gratia dicta velit, quo se remittit legendum, dist. citat. 51. sect. 1. num. 16. sine locum eius ratio non habet, illa ergo, dist. 77. vt passionem, doloremque corporeum ab igne inferni, quo demones torquentur expeditius defendat, ait: materiam qua corpora, cuncta creata cælestia, & sublunaria constant, spiritibus, & corporibus communem de se, quantitatem impenetrabilitatem, & extensionem, hisse opposita, non exigere, sed ad vtriusque, se indifferenter natura sua habere, atque à formis sibi adiunctis ad alterum eorum, determinari, à corpore scilicet, ad quantitatem, &c. habendam, ab spirituali ad illam non habendam; imo vero ad habendam penetrabilitatem. Mito sententiæ huius falsitatem detegendam quæst. 2. & inutilitatem distinct. vltim. monstrandam, solum hic probatio iuxta hunc Quiros sensum manifestam implicationem angelicæ substantiæ possibilem, quæ ratione motus corpori, seu materiæ huic adiungi natura sua debeat, vt membra corporea ad suos locales

motus naturaliter exigeret. Etenim natura illa; vt omnis angelica spiritualis forma, per se, & per omnes foret; Ergo natura sua materiam cui adiungeretur spiritualem inextensam inquantam (vt sic loquar) & penetrabilem, idque natura sua contineret, ac redderet: ergo & in membra ad motum inorganizabilem: quare, vt possibilis sit, natura vlla angelica corporis membra ad motum localem natura sua exigens, debet hæc opinatio ablegari, atque ferè omnia, quibus hic author Angelos de facto incorporeos absolute probat eiusdem sententiæ postliminium requirunt, vt ea expendenti patebit: similique argumento eius opinionis, (si id nominis mereatur, de quo statim) inutilitas apparebit, disputatione vltima.

QVÆSTIO II.

De Angelorum simplicitate.

Angelorum compositio, atque ei aduersa simplicitas, multiplex potest excogitari, ac sub inde ad examen scholasticorum venire. Prima, quæ essentia, & existentia naturæ Angelicæ, dicitur. Secunda, quæ ex natura, & suppositualitate, seu personalitate. Tertia, quæ ex forma, & subiecto materiali, vel spirituali, substantialibus, quibus natura nostra ex anima, & materia seu corpore substantialiter, & essentialiter constituitur. Potest autem tertia hæc compositio, & de facto, in Angelis, qui de facto, sunt, ac demum, de possibili respectu, non solum, Angelorum, qui de facto sunt, sed reliquorum possibilem, etiam quæ conditi à Deo non sunt, nec erunt, sed intra putam possibilitatem recludentur; quæ omnia scorsim, vt res tota clare percipiatur examinanda erunt.

CERTAMEN I.

De duplici prima compositione, vel simplicitate Angelorum statuitur, ac de tertia re censentur opiniones tam de facto quam de possibili.

1. Primam compositionem ex essentia, & existentia tam Angelis, quam earum naturis, veram, & realem concedunt, ac proinde, in ea lignea, & ordine eis negant realem, & veram simplicitatem Thomistæ omnes Dominicani Recentiores, qui rerum essentiam ab existentia (tanquam ex S. Th. sententia) realiter distinguunt, & sanè S. Thomas in Angelis, vt in creatis cæteris, ex essentia, & esse, seu existentia compositionem, non semel admittit, atque oppositam negat simplicitatem, 1. p. qu. 50. art. 2. ad 3. qu. 75. a. 5. ad vlt. primo loco ex Boetio, ac sepe alias; eam vero realem, & tanquam realiter diuersorum coniunctionem verum esse non potest, vt vidimus in metaphysicis, vbi existentiam rerum ab essentia replea, nec differt, nec posse eum tota nostra schola, verè Thomistæ, lesuana satis ostendimus. Aduertimus autem ibidem existentiam, ab essentia, ne formaliter quidem, vt rei formalitates, & prædicata metaphysice diuersa (quemadmodum animal rationale in homine) differre contra nostrates nonnullos: eo siquidem admisso realis distinctio essentia ab existentia legitime contra eosdem inferretur, atque ad rem præsentem,